

THIOFRIDI ABBATIS

SERMONES DUO.

(Exstant in *Bibliotheca Patrum Luydun.*, tom. XII, pag. 417, inter monumenta sæculi VIII. Vide *Notitiam litterariam* in Thiofridum, supra.)

SERMO PRIMUS.

DE SANCTORUM RELIQUIIS.

Laudemus Dominum, mirabilem in sanctis suis, sed mirabiliorem in eorundem reliquiis, quia licet sit magnus in magnis, gloriosus tamen mirabilia operatur in minimis. Non satis est illi quod sanctorum animas in æternæ felicitatis glorificat regione, nisi et eorum reliquias glorificet in hac peregrinatione. Neque sufficit quod immortalitatis illis donat delicias, nisi et totius mundi conferat divitias. Oppida enim et castella, vicos et urbes, quæ omnia jam magni tenere principes, exiguus sanctorum pulvis possidet, locuples rerum copia illorum reliquiis subjacet. Animæ in cælesti jubilant palatio, reliquix eorum exaltantur in subdito sibi sæculo. Non poterunt unquam tam profunde in terræ recondi visceribus, quin super terram per miraculorum effectus effulgeant ipso sole lucidius. Has singulis provinciarum et civitatum populis dedit in solatium, ut dum importunis urgentur incursibus hostium visibilibus et invisibilibus, per harum defensentur meritum. Rex enim quilibet urbis alicujus defensurus inœnia, quanto audaciora et plura hostium comperit esse agmina, tanto fortiora et numerosiora in munitionibus militum opponit pectora. Sic et Deus nostri videns hostium multitudinem per totum volitare aerem, et pugnam adversus adoptionis suæ filios struere multiplicem, humanæ miserix misericorditer consulit; et multiplicatis super arenam patrociniis, civitatem suam, id est Ecclesiam, custodit et protegit. Unicuique locorum, sicut et huic nostro, abunde magnas sanctorum reliquias accommodat; quatenus dum ab indigenis digne ac familiarius honorantur, iidem indigenæ earum perpetua defensione firmentur. Ubiunque vero terrarum aliquid est earum, mortem habent lucernarum, lucernæ ubique locorum sint, abscondi non possunt, sed luminis sui splendorem longe lateque spargunt. *Nemo namque accendit lucernam, et in abscondito ponit, neque sub modio: sed supra candelabrum, ut cum ingrediuntur lumen videant* (Luc. xi). Accensæ lucernæ sanctorum sunt reliquix; licet et lucernarum ipsum Sanctum sanctorum non a creditis absconsum, nec sub modio, id est sub legis mensura inclusum, intra unius Judææ gentis terminos cohibitum, sancti doctores doceant intelligere. Hæc, inquam, lucernæ ab illa salutis æternæ lucerna accensæ non in abscondito, neque sub modio

Allocantur, id est non in aliquo indecenti vel ignoto loco sine honore locantur. Occultari nusquam permittuntur, sed supra candelabrum, quod est Christus et Ecclesia, propatulo ponuntur, ut fidei et divinæ agnitionis lumen videant, qui ingrediuntur. *Ut lumen, inquam, videant*, dum sanctorum reliquias miraculis coruscare considerant, quam mirabilis et quantæ sit pietatis Deus intelligant. Si vero sanctorum reliquix occultarentur, et virtutum signis non illustrarentur, quid durum et lapideum cor hominis, ad desideranda cœlestia excitaret? quid a vitis ad virtutes renovaret? Quæ homo speraret præmia, si eos, quos in vita sua justissimos esse novit, non videret esse in memoria; et qui vix ad cultum et amorem Dei nunc proficit, vix torporem a se infidelitatis nunc excutit, dum electorum Dei reliquias miraculorum gratia illustrari aspicit? Sacræ profecto fidei constructio per miracula crevit, et eisdem deficientibus in quibusdam gentibus decrevit. Nisi enim sancti prædicatores miraculis coruscarent, frustra verbum vitæ prædicarent. Et licet signa non sint fidelibus, sed infidelibus (I Cor. xiv), fides tamen fidelium per signa solidatur, quæ aut a sanctis audierunt facta Patribus aut per eorum reliquias in suis vident fieri obtutibus. Vere mundi lucernæ sanctorum reliquix claritatis suæ splendorem longius spargunt, easque, ut præfati sumus, illorum merita, quorum sunt, nusquam negligenter latere sinunt. O mira divinæ pietatis miseratio! o ineffabilis circa sanctorum reliquias dignatio! Deus sanctus sanctorum est, et sanctorum congregatio Dei habitatio est. Non parvi sed maximi apud eum pretii sunt reliquix illorum, quas exultat super omnem mundi ornatum. Namque earum excellentiæ omnis lapis pretiosus non comparatur, sed quidquid in rebus volventibus pretiosum est, in earum comparatione vilissimum judicatur. Terrarum sunt munimenta et æternæ retributionis, divinæque magnitudinis documenta. Nam evidentibus patet iudiciis, quanta sit Dei magnificentia, cum sanctorum reliquix tanta polleant gloria. Si enim humana divinis, si parva licet comparare magnis, quicumque alicujus temporalis Domini servos cernit, in eis quantæ dignitatis sit, idem Dominus perpendit. Si potentes et divites sunt servi, ditior et multo amplioris potentiæ esse creditur, cujus subjacent ditioni. Sic perpenditur quanta sit divina magnitudo et majestas, cum et ejus gratuito dono sanctorum

reliquiis tantæ concessa cernitur esse claritas et potestas. Ad arida enim eorum ossa, ut Patris luculentissimi dictis utamur Gregorii, ægri veniunt et sanantur; perjuri veniunt, et a dæmonio vexantur; dæmoniaci veniunt, et liberantur, leprosi veniunt, et mundantur; deferuntur mortui, et suscitantur. Nam ut ex uno quid omnibus sit advertendum perpendamus, per Elisæi prophætæ ossa revixit mortuus, benedictus Deus in omnibus. Ossa Elisæi vitam dederunt mortuo, mortuum de mortis solvebant periculo. Post mortem ergo carnis sancti Dei melius vivunt quorum hæc ossa in tot miraculis vivunt. De his mirificis sanctorum ossibus dicit propheta veridicus: *Et ossa vestra ut herba germinabunt (Isai. LXVI)*. Ossa sanctorum licet mortali conditione arescant, virtutum tamen viriditate ut herba germinant, quantum idem in generali resurrectione perfectius implendum esse divinæ Scripturæ astrunt; in dispositissima sane Dei tanta quasi patri-familias domo vasa in honore (*Rom. ix*) esse ac fuisse electi creduntur, ideo et eorum reliquiæ in vasis aureis atque argenteis et gemmatis, ac in omnibus quæ pretiosa sunt, reconduntur. Et, sicut sancium altare non sanctificatur ab auro sed sanctificat, sic et quodlibet vas, quod sanctarum reliquiarum in se continet thesaurum, non dat sed accipit gratiam sanitatum; et tactum, quasi etiam illud, quod interiorius latet, tangatur, fugat multa genera infirmitatum. Inimica invisibilium phalanx ante eas stare non poterit, confusam et devictam se ingeinit, et qui sedem suam in monte testamenti in lateribus Aquilonis se positurum, seque Altissimo similem futurum gloriabatur (*Isai. xiv*), a dissoluto sanctorum pulvere superatur, ignisque catenis religatur. Pulvis iste licet dissolutus sit et exiguus, hujus tamen aeris dominatur potestatibus, honoratur digne a cunctis mortalibus pusillis et majoribus, quia ut calor inseparabiliter insitus est in natura ignis, sic sanctitas est sita in illis. Si enim sanctitatis amitterent donum, amitterent pariter etiam sanctorum. Ex accedenti dono habent sanctitatem, sed non amittunt eandem, quia ex immortalitate non fit transitus ad mortalitatem. *O quam magnificata sunt opera Domini, nimis profundæ factæ sunt cogitationes Dei nostri (Psal. ix)*. Reliquiæ sanctorum sunt, ut pretiosa aromata, et poma odorifera, quæ si quis manu tractaverit, manus ejus ab eisdem odorem suscipit, ut lilia, inquam, et pretiosa aromata redolent, nares mortalium miri odoris suavitate complent. Distantia quippe grandi *divisit Deus lucem a tenebris (Gen. i)*, id est pios ab impiis, et minus perfectorum ossa a sanctorum reliquiis.

SERMO II.

DE VENERATIONE SANCTORUM.

Christiana religio vocabulum propterea trahit a Christo, ut Christianus semper habeat in memoria quomodo tantæ dignitatis custodiatur gloria, ne dissonum videatur in opere, quod lingua sonat in nomine. Sed virtus sanctæ charitatis, quæ fidei

A cultum olim in Patribus decoravit, nunc senescente mundo et accrescente peccato, in filiis decessit, et intantum in singulis dilabitur, ut vix in paucis ejus vestigium recognoscatur. Hujus etenim periculi discrimina clementissimi Redemptoris nostri prævidens gratia sanctæ Scripturæ thesaurus ostendit, sanctorum exempla proposuit, ut et pietas in operatione semper fulgeat, et doctrinæ remedium nunquam in lingua torpescat. Quia ergo, fratres, habemus exempla sanctorum, quasi certissimæ curationis antidotum, sanctæ charitatis virtus in nobis redintegretur, ut in sanctis suis Deus per nos digne laudetur. Igitur in sanctis suis laudemus Dominum, qui est gloria et virtus sanctorum (*Psal. cl*), ut per ejus misericordiam, ad eorum pervenire valeamus consortium. In memoria justorum justitiæ auctorem; in meritis sanctorum sanctitatis magnificemus largitorem: digna enim memoria justorum erit cum laudibus (*Pror. x*), in quibus delectetur Deus illorum et Dominus, ut per eorum intercessionem nostris misereatur excessibus. Exemplo fidelis Moysi sunt inter nos et Deum mediatores positi, ut qui per per nostra despiciuntur merita cum Pharisæo, per illorum justificationem justificemur cum Publicano (*Luc. xviii*). Credimus eos apud Deum multa posse, cujus dilectioni nihil in hoc mundo præposuere. Non enim, sed cœlestis voluntatem Patris in omnibus adimplentes, Jesu merito et dici et esse meruerunt fratres et sorores (*Matth. xii*), cujus propinquitatis lineam nulla degeneravit superbia, sed in generationes et generationes nobilitavit humilitas sancta. In conspectu Dei, fratres, semper sancti talem exhibebant cordis meditationem, ut transeuntem filium David figerent ad spiritualem mentis illuminationem. Non defecit eis virtutum sanctitas, quorum in ore non est diminuta veritas; quorum labia cœlestis purgavit calculus (*Isa. vi*), quorum eloquia sui ardoris flamma sanctus animavit Spiritus. In operibus manuum suarum non comprehensi sunt ut peccatores (*Psal. ix*) qui minimis Domini omnem exhibuerunt humanitatem, ut fideles. Cum beato Job oculus cæco et pes claudo (*Job xx*), in mortuorum sepultura non inferiores inventi sunt Tobia (*Tob. xii*). Oratio eorum nubes penetravit (*Eccli. xxxv*), quæ per jejunium et eleemosynam in cœlum volavit, et implevit phialas viginti quatuor seniorum (*Apoc. v*), ut sit suavitatis odorem ante majestatis Dei thronum. Carnis corruptionem labor vitæ gravavit, libertatem animæ actionum puritas expiavit. Vixerunt pietatis amici per pietatis opera spectaculum facti Deo et hominibus (*I Cor. iv*). Hæc operationis grana in activæ vitæ sparserunt area, ut horreum impleant contemplativæ in supernæ pacis visione; thesaurum fidei, quem habuerunt in vasis fictilibus, non effuderunt negotiis sæcularibus, sed ubi nullum latet detrimentum, in cœlestis posuerunt regis gazophylacium; quia dum spiritus tegmina carnis exiit, liber et expeditus ad cœlos volavit. Ecclesia, quæ in transcurso dubii cernitur orbis, filios enu-

trivit probatos, in operibus bonis, quos manens super astra suscepit sponsa cœlestis. Exeuntes de Ægypto, ibi est de peccatorum tenebris, per columnam nubis venerunt in terram promissionis, quæ est patria, ad quam suspirabant quotidie, cum adhuc essent in hujus peregrinationis captivitate. Ibi est habitatio, quam fidelium desiderat intentio, qui Deum portant in mente, quandiu tenentur in carnis carcere. O quam felix civitas, ubi nulla regnat captivitas, ad quam qui virtutum passibus confugerit, jam ultra captivus esse desiit! Hujus structura sunt lapides vivi, quos pax et concordia compaginavit reprobato lapide, qui factus est in caput anguli (*Psal. cxvii*). Quam nullius adversitatis procella potest concutere, cujus fundamentum (*Apoc. xxi*) impositum est stabili petræ: lumine non eget lucerna, cujus claritas est ille lapis angularis, qui petra fundamenti Agnus qui tollit peccata mundi (*Joan. i*). Ipse est etiam sponsus, qui regnat in hoc tabernaculo Deus cum hominibus, ante cujus sedem personant canticum spiritus et animæ justorum. Laus eorum et exultatio ipse est, qui coronat eos in gaudio, per quem bene currentes in hujus mundi stadio, digno in cœlis remunerantur bravio. Non est ultra quod concupiscant, ubi Deum facie ad faciem considerant, qui eos perduxit ad palmam victoriæ, quo præcessit ipse rex gloriæ, dignitas felicitatis eorum humani sensus excedit modum, qui revera in cor hominis non ascendit, quæ Deus illis præparavit (*Isai. lxiv*; *I Cor. ii*). Decernat igitur pietas fidelium, quid venerationis potissimum corporibus debeatur sanctorum, quorum spiritus inestimabili gloria honorantur apud Deum. Tanto itaque devotius eorum laudem celebremus in terris, quanto majoris meriti eos credimus esse in cœlis. Quid apud Deum eorum possint animæ, artus exanimatorum corporum ostendunt quotidie. Si qui forte natura negat, vel improvisus casus in humanis debilitat, ad eorum sepulcra clementia divina restaurat. Cæcitate illuminant, gressus consolidant, linguas reparant, aures reserant, dæmonibus imperant, carceres aperiunt, vincula resolvunt, elisos erigunt, injustos corrigunt, justos diligunt. Hæc operantur per corpora spiritus, qui jam divinis assistunt obtutibus. Quid mirum, si possunt talia in immortalitatis gloria constituti, qui similia potuerunt sub mortalitatis velamine positi. Legimus et credimus, fratres, multa, quæ mirabilis in sanctis per sanctos operatus est Deus (*Psal. lxxvii*) in hac vita. Taceamus carnem et ossa, dicamus minora, quæ sunt carne inferiora. Exemplum datus de paucis, ut fides dubitantium solidetur in multis. Umbra curabat Petri quotquot in plateis ponebantur ægroti (*Act. v*) Pauli semicinctia expulerunt ab obsessis corporibus dæmonia (*Act. xix*); Jacobi sudarium

A vinctum solvit Philetum. Has virtutes curationum operabantur corporum species, ut intelligat fides credentium quale sanctorum sit meritum, et quid potuit eorum præsentia ubi in tanta virtute refulsit absentia. Non solum hæc de apostolis credimus, verum etiam de sanctis omnibus plurima suppeterent exempla, si fastidium non generaret oratio proliza. Quid mirum, si tanti fuerunt meriti spiritales sanctæ matris Ecclesiæ filii, cum etiam carnalis Synagoga soboles per similes polleret virtutes? In Ægypto Moysi virga signa fecit et prodigia, et sub baptismi specie Rubrum divisit mare (*Exod. xlv*). Et pallium Eliseo duplicavit spiritum, et cursum Jordanis divisit eadem vestis (*IV Reg. ii*). Hæc sub lege et gratia fecit Deus per sanctos in carne miracula ut intelligamus et fideliter teneamus quid apud ipsum eorum possit spiritus. Quidquid, de reliquiis sanctorum possidemus, sive in veste, sive in pulvere, vel in ossibus diligenter et caute custodiamus, et quod valeamus, potissimum servitute illorum exhibeamus venerationi. Digni sunt apud homines honore, qui quotidie interpellant pro hominum salute. Memor humanæ fragilitatis, hoc gratiæ nobis clementia Salvatoris contulit, ut quod peccatores per nostra non possumus merita, per sanctorum impetremus patrocinia. Jam securi de sua solliciti sunt pro nostra salute; et unde nec eorum perficietur gaudium, quandiu nostræ peregrinationis cernunt exsilium; nec erit illis perfecta beatitudo, donec totius Ecclesiæ intraverit plenitudo. Ad illorum, charissimi, consortium, quia nos habitare in unum, pulchrum erit atque jucundum (*Psal. cxxxix*), quanto illorum nobis prodesse credimus orationem, tanto devotius illorum meritis exhibeamus venerationem. Offeramus illius sacrificium, ut pro nobis fumus incensorum ascendat de oratione sanctorum, qui per manum angeli divino præsentatur conspectui (*Apoc. viii*); vestigia sequamur eorum, quibus ipsi secuti sunt Dominum. Gradiamur per semitam justitiæ ut perveniamus ad mansionem cœlestis patriæ. Inspiciamus perfectam eorum vitam, et quæ minus est composita, emendemus nostram ut nostri sint adjuutores in precibus quorum sumus imitatores in actibus. Relinquamus cum apostolis omnia, ut libere sequamur Domini vestigia. Martyribus associemur in passione, ut eisdem participemus in consolatione. Ne tur domum nostram perfodiat (*Luc. xii*), confessorum vigiliæ mens nostra custodiat. Ornemus lampades nostras cum virginibus, ut intremus ad nuptias, quando venerit sponsus, et ubi nos perterreat illud durissimum: *Nescio vos* (*Matth. xxv*), quod erit impiorum confusio; sed lætificet cor nostrum justorum benedictio, per eum, qui est vita et resurrectio, Deus deorum et Dominus dominorum, per sæcula sæculorum. Amen.